

השוחרט פרק שני חולין

לה.

עין משפט נר מצוה

צה א מיי פ"א מהל
שאר אבות הטומאה
הלכה א:
צו ב מיי שם הליב:
צו ג מיי שם פ"ג הליא
ופיי מהלכות מעמאי
משכב ומושב הלכה א:
צה ד מיי פ"ג מהל
שאר אבות הטומאה
הלכה א:
צו ה מיי שם ופ"ג שם
הלכה ד:

שיטה מקובצת

א דאמרין בפ' בתרא
דיומא אל תטמאו בהם:
ואי מדר' יונתן וכו':
הוא דמייחנן לה והיא
גופה: [ז] וקס"ד דכ"ש
חולין: [ח] והא דאמרין בפ'
ב"ש גבי והבשר לרבות:
נ"ל דהאי מקשה סבר
דטעמא דהאובל שלישי
הוי שני משום דכיון:

רבינו גרשום

אסור לאכול ומותר ליגע.
כלומר אסור לאכול תרומה
ומותר ליגע: אלא קודש
מקודש בלבד. כלומר אם
אכל שלישי של קדש
משום מדרס לפרושים.
כלומר טעמא לחכמים
בבגדים שהן מושב הוב:

דליכא כוים צנדי אכילת פרס. דחיוז אוכל תרומה צנומאת הגוף
לא הוי אלא צנדי ואין שום אכילה כשיעור מנטרפת צין כוים דכל
אסורין וצין ככותבת ליה"כ אם שהה מתחלת אכילת השיעור ועד
סופה יותר מכדי אכילת פרס שכן נמנה תורה שיעור לשהיית אכילה
צנדי המנוגע שהקפידה תורה בצוהה
צו שיעור אכילה לטמא צנדים ואותה
אכילה נשתערה צנדי ככר של עירוב
והיא ד' צינים וצנויד הדמעה תצלי
תרומה מועטין וכי אכיל מן המקפה
פרס לא אכל מן התצלין כוים עד
דאכל מן המקפה טפי מאכילת פרס
וצטפי לא מנטרף כוים ואין כאן
אכילת תרומה צנומאה אכל ראשון
ושני אין נאכל צנויד הדמעה דאפילו
צחולין מהני שני (א) ועוד דשני פסיל
ליה לתרומה דפתיכא ציה מן שמעת.
וקשיא לי מ"מ היכי ספיני ליה מידי
דפסיל לגופיה לתרומה והא מוזהר
הוא מלפסול את גופו דלמרינן אצפ"ח
דיומא (דף פ:) אל טעמא צוהם
ונטמתם (כס) מכאן לטומאת גוייה
דלורייתא ואפילו למ"ד דרצנן אסורא
מיהא איכא ועוד ליטנא דהש"ס
דפרין [גד:] ספיני ליה מידי דפסיל ליה
לגופיה משמע דלאו מתצלי תרומה
פריך אלא מדספיני ליה שלישי של
חולין. ונ"ל דצחולין גרידא קאי רישא
דמתינתין הראשון שצחולין כו'
והשלישי נאכל אפילו הוא נזיד הדמעה
ונגע צנדי לטומאה וה"ל שני שלישי

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דליכא כוים
וכי דלפי' תצלין מהני
שני. ר"צ פ"י כשעשע על
טהרת תרומה: (ב) ד"ה
אלא וכו' דעביד: (ג) רוב'
ד"ה האובל וכו' אכל אובל
שלישי: (ד) ד"ה אין לך וכו'
לך חזן דפסיק' דפסחים ממנות
ואפי' רבי חיאל צר אכל
אמר ר' יוחנן דפליג:

הגהות מהר"ב

[א] ה"ה האובל וכו'.
דהאובל חמור ממגע
הוא. ר"צ עין מהש"ס
מהדורה בתרא שם
האמת ודלא כחמור מהר"ם
שם: [ב] בא"ד היט אף
לחולין שנעשו על טהרת
הקדש. ר"צ עין מהש"ס
מהדורה בתרא והוא שם
שלא במקומו:

מוסף רש"י

האובל שלישי של
תרומה עצמה. וי"ש
שלישי של חולין אסור
על טהרת תרומה. אסור
לאכול ומותר ליגע.
בתרומה, דלשני נעשה גופו
אלא שלישי כמו מהאכל
שאלו אסור לאכול תרומה
אבל מותר ליגע בתרומה
(כס). מדרס. אכ הטומאה
לטמא אדם וכלים כמדרס
הזב שטמא אדם וכלים
בכתיב (ויקרא טו) ואש
אשר יגע במשכו יכנס
בגדיה לפרושיה. לאווי
חוליתן צטהיה (ויגיה יח)
כלומר כשם שמדרס טמא
אדם ובגדיו כך צנדי שם
האין מדרס לפרושים (דה)
אלא כאלו לא שטמה, גורו
[ג]. לאובלי תרומה.
הניס, וכל אלו מעלות
מדברי פוסקים שאמרו
שאין שמינת טעמין על
אלו חשובה שמינה אכל
אלו, ומתוך שהן אלו אכל
אלו כאלו לא שטמה, גורו
בין צנדיהן שמה ישבה
בין אשמו מה והיה הן
מדרס הנדה (ויגיה שס).

אבל תרומה בניגעה נמי אסור. אע"ג דאין עושה רציעי ה"א
דאסור ליגע דגורין שלא יבא לאכול: **האובל שלישי**
ש' חולין שנעשו על טהרת הקדש טהור לאבול בקדש. כמו שאינו
עושה רציעי והא דנקט אוכל ולא נקט מגע שאינו עושה רציעי
אם נגע בקדש צנומא נקט א' דהאובל

חמור ממגע דהא אוכל את שלישי
הוי שני לקדש וא"ת לענין מאי הוי
שלישי כיון דאוכלו הוי טהור אפילו
לאכול בקדש וגם אם נגע בקדש אינו
עושה רציעי ונראה דנ"מ לני הא
[דמנין] (דמניא) צפרק קמא דטהרות
השרץ מטמא ששה ופוסל אחד
בקדש צנדיא קדש אמרו בקדש מקודש
כמו חלות תודה ורקיקי נזיר שנשחט
עליהן הזבח והמנחות שקדשו בכלי
אכל חלות תודה ורקיקי נזיר שלא
נשחט עליהם הזבח ומנחות שלא
קדשו בכלי אינן לא קדש ולא כחולין
אלא הרי הן כתרומה והשרץ מטמא
בהן שנים ופוסל אחד והשחט לענין
זה יש בהן שלישי דשזב אין שומטין
עליהם הזבח ואין מקדשין המנחות
בכלי דמו לא חזו לקדושת הגוף וא"ת
רבי יצחק כמאן לא כר"א ולא כרבי
יהושע לדרבה צר צר חנה לרבי
יהושע אין צהן שלישי כלל ולעולם
הא דקאמר רבי יהושע שלישי שני
לקדש אהיינו אף לחולין שנעשו על
טהרת הקדש ש' כר"א הא אמר
שלישי שלישי ונ"ל דקסבר רבי

יצחק דר"א ורבי יהושע לא איירו אלא שלישי של חולין שנעשו
על טהרת תרומה שטהרתה טומאה היא אלא הקדש אכל
(א) אוכלין שלישי של חולין שנעשו על טהרת הקדש טהור
לאכול בקדש וא"ת תקשה מתינתין דטהרות לרבי יצחק דקתני
שלישי צנתרומה פוסל ופירשתי לעיל דאירי צנעשה על טהרת הקדש
ו"ל דמסקינן תנאי היא:

אין דבר בו אלא קדש מקודש בלבד. מה שפירש
צקונטרס דרציעי בקדש מעלה דרצנן היא מוקתני לה
צה' מעלות אחרונות צחומר בקדש דלמר התם דלית להו דררא
דטומאה דלורייתא אין נראה דהא חשיב נמי צה' מעלות אחרונות
כלי מנטרף מה שצטוכו לקדש וצירוף הוי דלורייתא לרבי (י) יונתן
דפסיק' דפסחים (דף ע"ג). ואפילו רבי חיאל צר אכל דפליג עליה
התם ואמר צירוף דרצנן הוא הא איהו מוקי לה כר"ע ור"ע ס"ל שלישי
צחולין דלורייתא וא"כ רציעי בקדש נמי דלורייתא דקרי כאן והצבר
אשר יגע בכל טמא לא יאכל (א) והא דקרי רציעי בקדש (ב) כל
שמה (דף קד). מעלה בעלמא לאו משום דהוי מדרביה דהא צברא כפרמו
אוכל בקדשים קרי ליה נמי התם (ה) מעלה אע"ג דהוי דלורייתא כדדרשינן
צהערל (יבמות עד): וקאמר נמי התם דוהצבר לרבות עלים ולצונה הוי
מעלה ולקמן (דף נ"ג). מוכיח מנייה דחיצת הקדש דמכשרת דלורייתא
והא דלמר צב' (ז) (כל הפסולים) (זכריה דף נ"ד) גבי והצבר לרבות
עלים ולצונה לפסולא בעלמא לאו פסולא בעלמא דרצנן אלא למימר
דלאו למלקות דלא יאכל מרבה ליה אלא ליפסל מהקרבן קאמר
דמקבל טומאה ועולם פסולה דלורייתא והא דלמר צפרק חומר
בקדש (חגיגה דף כ"א): דה' אחרונות לית להו דררא דטומאה דלורייתא
ר"ח ל"ג דלורייתא ואפילו גרסינן דלורייתא ה"פ דכה"ג צחולין ליכא
דררא דטומאה דלורייתא דרחוק הוא מטומאה ומה שמדקדק צקונט'
צפסחים דלא משכח רציעי בקדש למ"ד טומאת שחקה לטמא אחרים
לאו דלורייתא ואין אוכל מטמא אוכל דהיאך יכול לצב לרבי רציעי
שרץ כלי וכלי אוכל ואוכל משקה הרי אין כאן אלא שלשה ואין זה
קושיא דמשכת ליה שפיר ע"י עלים ולצונה ואע"ג דר"ל מיציעי ליה
לקמן אי מהני חיצת הקדש למימני ציה רשון ושני ההוא אמורא
דלמר צפסחים דאין אוכל מטמא אוכל סבר דמוזין צו ראשון ושני

הגהות הרמב"ם

דליכא כוים צנדי אכילת פרס. דחיוז אוכל תרומה צנומאת הגוף
לא הוי אלא צנדי ואין שום אכילה כשיעור מנטרפת צין כוים דכל
אסורין וצין ככותבת ליה"כ אם שהה מתחלת אכילת השיעור ועד
סופה יותר מכדי אכילת פרס שכן נמנה תורה שיעור לשהיית אכילה
צנדי המנוגע שהקפידה תורה בצוהה
צו שיעור אכילה לטמא צנדים ואותה
אכילה נשתערה צנדי ככר של עירוב
והיא ד' צינים וצנויד הדמעה תצלי
תרומה מועטין וכי אכיל מן המקפה
פרס לא אכל מן התצלין כוים עד
דאכל מן המקפה טפי מאכילת פרס
וצטפי לא מנטרף כוים ואין כאן
אכילת תרומה צנומאה אכל ראשון
ושני אין נאכל צנויד הדמעה דאפילו
צחולין מהני שני (א) ועוד דשני פסיל
ליה לתרומה דפתיכא ציה מן שמעת.
וקשיא לי מ"מ היכי ספיני ליה מידי
דפסיל לגופיה לתרומה והא מוזהר
הוא מלפסול את גופו דלמרינן אצפ"ח
דיומא (דף פ:) אל טעמא צוהם
ונטמתם (כס) מכאן לטומאת גוייה
דלורייתא ואפילו למ"ד דרצנן אסורא
מיהא איכא ועוד ליטנא דהש"ס
דפרין [גד:] ספיני ליה מידי דפסיל ליה
לגופיה משמע דלאו מתצלי תרומה
פריך אלא מדספיני ליה שלישי של
חולין. ונ"ל דצחולין גרידא קאי רישא
דמתינתין הראשון שצחולין כו'
והשלישי נאכל אפילו הוא נזיד הדמעה
ונגע צנדי לטומאה וה"ל שני שלישי

מותר לאכול והא הכא כיון דנזיד הדמעה הוא י' על כרחיך
שנעשה על טהרת תרומה צעי למיכליה וה"ל חולין שנעשו
על טהרת תרומה ואי אמרת שלישי דידהו פסיל גופא לתרומה
ספיני ליה להאי כהן מידי דפסיל לגופיה ואמי למיכל תרומה
צנתריה. הגה לנזיד הדמעה דליכא כוים צנדי אכילת פרס הלך
לאו חולין שנעשו על טהרת תרומה הוא דלמאי קרית ליה צטהרת
תרומה משום צצלין דפתיכי ציה הנהו לית צהו כוים תרומה צנדי
אכילת פרס דמקפה הלך לא צעי למיכליהו צטהרת תרומה והו
להו חולין גרידי: **אסור לאכול.** צתרומה: **ומותר ליגע.** והיינו נמי
כדעולא [גד:] אלא דעולא איירי צשלישי צחולין שנעשו על טהרת תרומה
רבי יונתן (א) איירי צשלישי תרומה עזמיה: ה"מ. דלמרינן נפסל
מלאכול דשמע אכל מותר ליגע היכא דשלישי שאכל הוה חולין אכל
תרומה לא ואי מדרבי צו: **אלא קדש מקודש.** אכ"כ היה
שלישי של קדש מקודש דהאי שלישי (ב) עביד רציעי בקדש מעלה היא
דרצנן דהא גצי מעלות דחומר בקדש קתני לה (חגיגה דף כ"ב): **אלא**
מעלות אחרונות דלמרינן התם (שם כ"א): לית להו דררא דטומאה
מדלורייתא וכי תקינו רצנן צשלישי דקדש מקודש הוא דתקון. ואע"ג
דמתינתין לה צק"ו ממוסר כיוסריס לאו ק"ו דלורייתא הוא דהא
משלישי תרומה הוא דמתינתין (א) והיא גופה לאו כתיבא צהדיא
ואסקמתא בעלמא הוא מדע דהא גצי מעלות תנייה וק"ו דכוותיה
אמרין צמסכת סוטה צפרק כשם (דף כ"ט): דלמרינן ק"ו מאוכל
הבא מממת טבול יוס דעביד רציעי בקדש והוא גופיה לאו מכתב
כתיב ולא צק"ו אמי: **קדש מקודש.** קדש גמור שקדש גופו כגון צצר
קרצן וחלות התודה שנשחט הזבח עליהם ומנחות שקדשו בכלי אכל
שלישי של קדש המקודש צקדושת פה לא והכי מפרש צברייתא
דמסכת טהרות צפ"ק [ה"ד] וכיון דלא עביד רציעי לא פסיל לגברא וקס"ד
צוכ"ש חולין שנעשו על טהרת תרומה: **והא לאו קדש מקודש הוא.**
וקפסיל ליה לגברא ואפילו שני נמי עביד ליה: טומאה היא אלא
הקדש. ושלישי דידה מספקין ליה צצני לגצי קדש ומיה"ה פסיל
לגברא: **מזיד לפרושי.** הרי הן אלא פרושין כמדרס הזב דטעמא
אדם והני נמי מטמו להו מדרצנן: פרושין. אוכלי חולין צטהרת:

ור"ל סבר דאוכל מטמא אוכלי: **בחולין שנעשו על טהרת תרומה ואמאי** הא לאו קדש מקודש הוא.
נ"ל דהאי מקשה סבר דטעמא ה הוא דהאובל
שלישי שני הוי משום דכיון דלאו מזהר לשומרו מליטמא וליגע צצני איכא לנספוקי נמי דלמא נגע צראשון וסבר כעולא צצנעשו על טהרת הקדש נמי
שלישי שני מהאי טעמא ולית ליה דטהרתה של תרומה טומאה היא אלא קדש אלא שמינת תרומה חשיבא לשמירה אלא קדש ורבי יצחק משני דוקא
צשלישי הנעשה על טהרת תרומה הוי אוכלו שני דטהרתה טומאה היא אלא הקדש אכל שלישי הנעשה על טהרת הקדש הוי אוכלו טהור לאכול בקדש
כמו שאינו עושה רציעי ולדידיה תרומה טהורה נמי מטמאה קדש ולהכי קאמר מנה תימרא דממאי דשלישי שני אין להוכיח לפי סברת המקשה ומייתי
מבגדי אוכלי תרומה מדרס לאוכלי קדש ואין נראה לו לתקן צין מדרסות בפירי ורבה משני דיש לתקן ולא חיישינן צפירי שמה נגע במדרס נ"ל:
שמה